

ŽVP mokymo priemonių rinkinys

Baldai

Baldai

28 ES šalyse pagaminama apie 20 % viso pasaulio baldų.

Baldų sektoriuje dirba apie 1.08 mln. ES darbuotojų, o sektoriaus apyvarta apima 90 milijardų eurų.

Lietuvoje (2018) buvo įvykę 195 baldų viešieji pirkimai;

Pirkimų vertė siekė 24,7 mln. Eurų.

Baldai

Baldų poveikis aplinkai

Gaminant baldus Europos Sąjungoje (2018) buvo išmesta 4,3 mln. t CO₂.

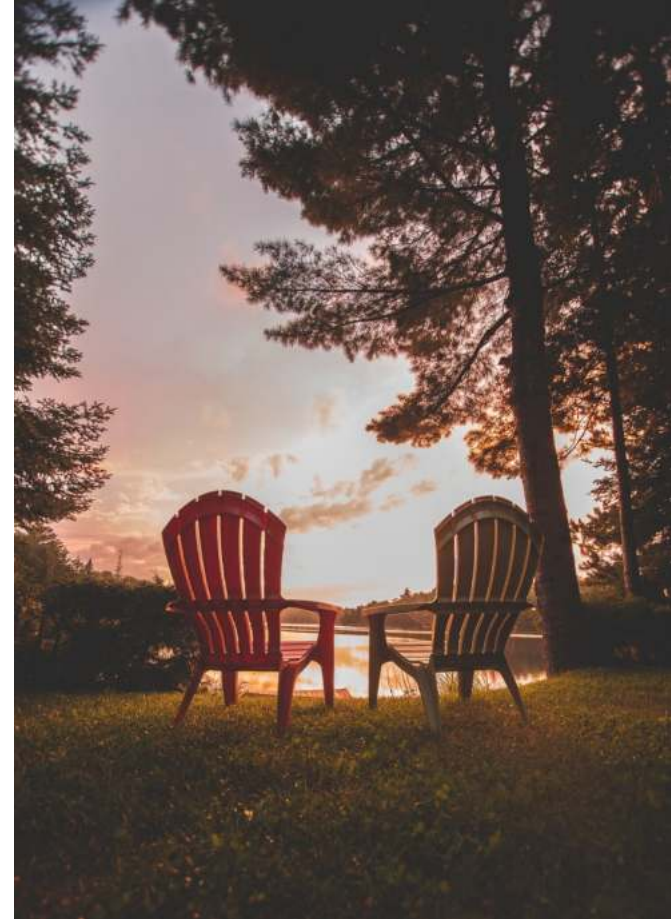
Kasmet ES įmonės ir vartotojai išmeta 10 mln. t baldų.

Poveikis aplinkai

Baldų gyvavimo ciklas

- Medžiagos ir sudedamosios dalys – **didžiausias poveikis aplinkai**
- Gamyba
- Pakavimas
- Pardavimas
- Naudojimas – **beveik jokie poveikio aplinkai**
- Gyvavimo ciklo pabaiga

Poveikis aplinkai

Kodėl baldams reikia taikyti ŽVP?

Plačiai taikant ŽVP aspektus baldams, galima:

- Mažinti biologinės įvairovės nykimą ir dirvožemio eroziją dėl netvarios miškotvarkos ir neteisėtos medienos ruošos;
- Taupiai ir efektyviai naudoti gamtinius išteklius;
- Mažinti pavojingų cheminių medžiagų patekimą į aplinką;
- Didinti vietos baldų atnaujinimo paslaugų ir darbo vietų skaičių;
- Skatinti naudoti perdirbtas medžiagas;
- Skatinti diegti taisymui palankaus projektavimo inovacijas;
- Mažinti atliekų kiekį sąvartynuose.

Taikymo sritis

Trys baldų ŽVP metodai

Pirkti baldų atnaujinimo paslaugas, kuriomis pailginama baldų naudojimo trukmė.

Perkant naujus baldus daug dėmesio skirti ilgaamžiškumui, kurį užtikrina patvarios medžiagos, taisymo paprastumui, atsarginėms dalims ir garantijai.

Pirkti baldų gyvavimo ciklo pabaigos paslaugas, apimančias sąsają su socialine ekonomika.

Poreikių vertinimas

Tinkamo požiūrio pasirinkimas

Du pagrindiniai klausimai

- Ar organizacija jau turi savų baldų, kuriuos galėtų naudoti pakartotinai / atnaujinti?
- Kuriam laikui reikia baldų ir kas nutiks pasibaigus jų gyvavimo ciklui?

Poreikių persvarstymas

- Naudojant esamus baldus pakartotinai ir juos taisant atsižvelgiama į aplinkosaugos reikalavimus, galima sutaupyti pinigų ir gali nereikėti jų pirkti

Pavyzdys. [Pakartotinis baldų naudojimas ir baldų atnaujinimas naujame biure](#) („Public Health Wales“, Jungtinė Karalystė)

Poreikių vertinimas

Tinkamo požiūrio pasirinkimas – Velso (JK) sveikatos priežiūros institucija persikelia į naujas patalpas

- Peržiūrėjo ką turi
- Paskelbė pirkimą:
 - Panaudoti esamus baldus
 - Pirkti atnaujintus/panaudotus baldus
 - Nauji tik taikant darnumo kriterijus
- Rezultatas:
 - 45 % pakartotinai panaudoti
 - 49% atnaujinti ir perkurti
 - 6% nauji
- Projekto metu sutaupyta 134 t CO₂

Apžvalga

Baldams taikomas ES ŽVP požiūris

- Pirkti medieną iš teisėtų ir tinkamai tvarkomų šaltinių.
- Naudoti medžiagas, kurios pagamintos tik ar iš dalies iš atsinaujinančiųjų ir perdirbamų medžiagų (pvz., medienos).
- Nustatyti iš baldų išskiriamų LOJ bendrų kiekių didžiausias ribas ir, konkrečiai, iš medienos plokščių ir apmušalinių medžiagų išskiriamo formaldehido leidžiamus ribinius kiekius.
- Paviršiams dengti naudojamuose produktuose nenaudoti pavojingų cheminių medžiagų.
- Pirkti patvarius ir tinkamus naudoti baldus, atitinkančius taikytinus EN standartus.
- Pirkti lengvai išardomus, pataisomus ir perdirbamus baldus, dėl kurių suteikiama garantija.

ES ŽVP kriterijai

Baldai

Pavyzdžiai

- **Kvalifikaciniai reikalavimai** – konkurso dalyvio gebėjimas užtikrinti, kad mediena perkama iš teisėtų ir teisingai tvarkomų šaltinių.
- **Techninė specifikacija (TS)** – konkurso dalyvis turi atnaujinti perkančiosios organizacijos pateiktus baldus pagal nustatytus reikalavimus.
- **Pasiūlymų vertinimo kriterijai** – balų skiriama, kai iš visų medinių baldų dalių išsiskiriantys formaldehido kiekiai neviršija 65 % nustatytų ribinių kiekių.
- **Sutarties vykdymo sąlygos (SVS)** – paprašytas rangovas turėtų pateikti įrodymų, kad mediena yra perkama iš teisėtų ir teisingai tvarkomų šaltinių.

Patikra

Atitiktis tekstilės ŽVP kriterijams patikra

Ko reikalauti?

- Bandymų ataskaitos / stebėsenos duomenys
- Rašytiniai įsipareigojimai / deklaracijos
- Ekologiniai ženklai / trečiosios šalies išduotas sertifikatas
- Saugos duomenų lapai
- Taikomų sistemų aprašai
- Naudojimo instrukcijos / gaminio vadovas
- Garantijos dokumento kopija

Kada?

Atitiktis ŽVP kriterijams turėtų būti vertinama:

- i) atrankos etape (per dviejų etapų procedūras);
- ii) vertinant pasiūlymus ir
- iii) sutarties vykdymo etape.

Patikra

Kriterijų pavyzdžiai

Naujų baldų TS – 70 proc. medienos, medienos medžiagų ir gaminių turi būti iš miškų, sertifikuotų naudojant FSC ar PEFC miškų sertifikavimo sistemas ar lygiavertes sertifikavimo sistemas.

Patikra. Deklaracija, kad bus naudojama sertifikuota mediena.

Sutarties vykdymo sąlyga. Perkančioji organizacija turi teisę atlikti patikras vietoje, o paprašytas rangovas turėtų pateikti atitikties įrodymą.

Patikra

Kriterijų pavyzdžiai

Baldų atnaujinimo TS – paviršiams dengti naudojamuose produktuose neturi būti daugiau kaip 5 proc. LOJ

Patikra. Konkurso dalyvis turi pateikti tiekėjo deklaraciją, pagrįstą atitinkamomis bandymų ar skaičiavimų ataskaitomis ar saugos duomenų lapus.

Baldai ir baldų paviršiams dengti skirtos medžiagos pažymėtos **ES ekologiniu ženklu** arba **kitais tinkamais I tipo ekologiniais ženklais**, pagal kuriuos tiesiogiai įvykdomi išvardyti reikalavimai arba taikomi lygiaverčiai metodai, laikomos atitinkančiomis reikalavimus.

Galimybė įsigyti rinkoje

Tvarių baldų šaltiniai

ES ekologiniu ženklu galima remtis tikrinant keletą minimalių ir išplėstinių ŽVP kriterijų, įskaitant:

- Paviršiams dengti naudojamus produktus;
- LOJ kiekį;
- Tinkamumas perdirbti;
- Poliuretano putplasčio kilmę;
- Kamšalo kokybę.

Šiuo metu ES ekologinis ženklas yra suteiktas 10 gaminių!

Svarbiausia – patikimumas!

- Esama ir kitų baldams skirtų ekologinių ženklų, bet jų kokybė gali skirtis – pirkėjai turėtų rinktis I tipo ekologinius ženklus, t. y. ženklus, kuriuos **yra patvirtinusi trečioji šalis ir kurie suteikiami atsižvelgiant į gyvavimo ciklo sąnaudas.**

Mėlynasis angelas suteiktas 83 gaminiams, iš jų 51 biuro baldų.

Ekologinių ženklų taikymas per ŽVP

Kitų kriterijų įtraukimas į savo konkursą

I tipo ekologiniai ženklai, kaip ir patikra, gali būti papildomų kriterijų šaltinis, jei šie kriterijai **susiję su sutarties dalyku**.

ŽVP skatinantys teisės aktai

Visiems tiekėjams taikomos prievolės

Cheminių medžiagų buvimas

- REACH reglamentais (EB) Nr. 1907 ir Nr. 2009 įmonės įpareigosios nustatyti ir valdyti su cheminėmis medžiagomis susijusią riziką.

Medienos įsigijimas iš teisėtų šaltinių

- Įmonėms pagal ES Medienos reglamentą Nr. 995/2010 nustatyti įpareigojimai, pagal kuriuos draudžiama importuoti į ES neteisėtai paruoštą medieną.

Daugiau gairių

Pakartotinis baldų naudojimas ir baldų atnaujinimas naujame biure

(„Public Health Wales“, Jungtinė Karalystė)

Nauji žiedinio dizaino baldai

(Venlo miestas, Nyderlandai)

Kuriama tvari baldų sistema

(„National Procurement Ltd.“, Danija)

**ŽVP pagalbos
tarnyba**

Daugiau pagalbos
ŽVP klausimais
nemokamai
suteiks ES

pagalbos tarnyba

Asociacijos „Vietos valdžios institucijos už tvarų vystymąsi“ (ICLEI) Europos Komisijai parengtas priemonių rinkinys

Modulio autorius – „Vietos valdžios institucijos už tvarų vystymąsi“ (ICLEI).

Savininkas, redaktorius – Europos Komisija, Aplinkos generalinis direktoratas, 2019.

Nuotraukos: leidus „Pixabay.com“ pagal „Creative Commons“ (CCO) licenciją.

Atsakomybės ribojimo pareiškimas: šis priemonių rinkinys yra orientacinis Komisijos tarnybų dokumentas; jis negali būti laikomas kaip nors privalomu šiai institucijai. Nei Europos Komisija, nei jos vardu veikiantys asmenys nėra atsakingi už šiame dokumente pateiktos informacijos panaudojimą.

Baldai

Praktinė užduotis

- Ką keisti, kad pirkimas būtų „žalias“?
- Kokioje vietoje ir kokius „žaliuosius“ kriterijus įrašytumėte?
- Ką „žaliuoju“ pirkimu išsprendžiam?
- Kaip patikrinti?